

Ministerstwo Spraw Wojskowych
NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

Warszawa
Poczta polowa 53, dn. 1/VIII. 1922 r.

Tajne

Oddział II Informacyjny

Nr. 90909 II. / Inf / II. e.

DO

ADJUTANTURY GENERALNEJ

Belweder.

Z rozkazu Szefa Sztabu Generalnego przedkładam do wiadomości odpis raportu att.wojskowego w Estonji No.981 z dn.18 lipca, dotyczący odpowiedzi Estonji na propozycję sowiecką w sprawie rozbrojenia.

l-załącznik.

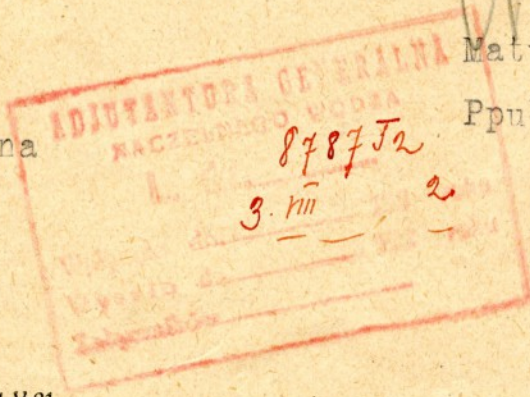
Szef Oddz. II. Szt. Gen.

Otrzymują:

Adjutantura Generalna
Minist. SPr. Wojsk.

Matuszewski

Ppułk. p.d. Szt. Gen.

552

ATTACHE WOJSKOWY
przy
POSELSTWIE POLSKIM
w ESTONJI.

Rewel, d. 18 lipca 1923 r.

TAJNE

981/r

Do

Ministerstwa Spraw Wojskowych
Sztab Generalny. Oddz. II.

w Warszawie.

Odpowiedź Estonji na propozycję
sowiecką w sprawie ograniczenia
zbrojeń, oraz sprawa zwołania
zjazdu ekspertów wojskowych i
Konferencji ministrów.

Jak już donosiłem depeszą nr 232 z d. 8 b.m., rząd
estoński wręczył rządowi sowieckiemu w dniu 7 b.m. odpowiedź, w któ-
rej przyjmując zasadniczo propozycję sowiecką, wspólnej konferencji
dla omówienia sprawy ~~ograniczenia~~ ograniczenia zbrojeń, prosi o
bliższe szczegóły i wyjaśnienia, jak sprawę powyższą rząd rosyjski
zamierza postawić.

Odpowiedź Estonji, przyjmująca w zasadzie propozycję rosyjską,
jest wyrazem istotnych tendencji pokojowych rządu estońskiego, któ-
ry, jakkolwiek nie posiada najmniejszych iluzji, co do szczerości pro-
pozycji sowieckich, jednak odpowiedzią swą chce zadokumentować pokojow-
e dążenia swego narodu.

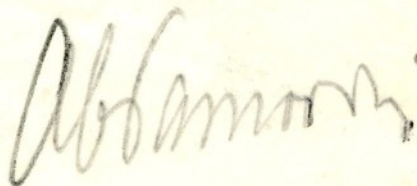
W dniu 6/7 Chargé d'Affaires, p. W. Neuman otrzymał depechę z M.S.Z.
zawiadawiającą go, że akcja M.S.Z. z Sztegenem, w sprawie polityki balt-
tyckiej, została w całości uzgodniona i że retmistrz Romer, Attwojek w
Finlandji, doniósł, że finowie życzyliby, aby w sprawie propozycji so-
wieckiej odbyła się narada ekspertów wojskowych państw bałtyckich i
skłonni są konferencję ekspertów zaproponować. Rząd Polski, traktując
projekt ewentualny przychylnie, proponuje, jako miejsce konferencji,
Warszawę i poleca Chargé d'Affaires rozpocząć odpowiednią akcję w tym
kierunku.

Przewidując, że finowie inicjatywy w sprawie tej nie podjął, p.
Neuman podał estończykom projekt konferencji ekspertów, jako swój
własny. W rozmowie z ministrem spraw zagranicznych, Piipem, w d. 8/7
oświadczył, że wydaje mu się za bardzo pożądaną, w związku z propo-
zycją sowiecką, konferencja ekspertów wojskowych i jest pewien, że, o ile
Estonja podobną konferencję zaproponuje, Polska chętnie ją przyjmie.
Rezultatem rozmowy było to, że w ciągu dwóch dni sprawa została załat-
wiona i propozycja estońska, przesłana naszemu rządowi przez Attache

Wojskowego estońskiego, pułk. Junkura.

W dniu 13/2 p. Neuman otrzymał odpowiedź z M.S.Z., akceptującą propozycję rządu estońskiego i proponującą konferencję na 24 b.m. w Warszawie. Odpowiedź rządu naszego została natychmiast zakomunikowana p. Piipowi, który przesłał odpowiednią propozycję rządowi fińskiemu i łotewskiemu.

Rząd fiński ma odpowiedzieć w dniu dzisiejszym. Według informacji półoficjalnych, rząd fiński, godząc się zasadniczo na konferencję ekspertów, nie godzi się jednak na Warszawę, proponując Rewel. Zdaje się również, że w tym ten sam sposób odpowiedzą Łotysze.

Major

Attaché Wojskowy przy P.P. w Estonji.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

554